

1.

2. Ekspresjonizm i katastrofizm *Hymnów* Jana Kasłowicza

a. 1. Cele lekcji

i. a) Wiadomości

Uczeń:

- zapoznać się z pojęciami: *ekspresjonizm* i *katastrofizm*,
- utrwała wiadomości o hymnie jako gatunku literackim oraz sposobie jego realizacji w literaturze.

ii. b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- wskazać elementy ekspresjonistyczne i katastroficzne w twórczości Jana Kasłowicza,
- dokonać interpretacji hymnu *Dies Irae* oraz skonfrontować jego treść z ideałami młodopolskimi.

b. 2. Metoda i forma pracy

Dyskusja, praca analityczna z tekstami z podręcznika, nauczanie sytuacyjne.

c. 3. Środki dydaktyczne

Egzemplarze podręcznika *Przeszłość to dziś* Jacka Kopcińskiego.

d. 4. Przebieg lekcji

i. a) Faza przygotowawcza

1. Swobodna dyskusja na temat hymnu jako gatunku literackiego oraz sposobie jego realizacji w literaturze.
2. Przypomnienie nurtów młodopolskich – takich jak: ekspresjonizm i katastrofizm.

ii. b) Faza realizacyjna

Praca z tekstem *Dies Irae*:

- a) Co oznacza tytuł?
- b) Jakie sceny są przedstawione w utworze *Dzień gniewu*?
- c) Za pomocą czego ludzie są wzywani na Sąd Ostateczny?
- d) Wymień zjawiska, które rozgrywają się przed Sądem Ostatecznym.
- e) Jaka atmosfera panuje przed końcem zagłady?

- f) Wymień apokaliptyczne postacie i sceny.
- g) Jak został nazwany Stwórca?
- h) Jaka jest wizja Sądu Ostatecznego?
- i) O czym świadczy refren *Kyrie elejson*?
- j) Jaki jest stosunek podmiotu lirycznego do scen rozgrywających się na jego oczach?
- k) Czego dotyczy spór między podmiotem lirycznym a Bogiem?
- l) Czy ten spór jest rozstrzygalny?
- m) Z czym wam się kojarzy przybrana postawa podmiotu lirycznego? (postawa prometejska),
- n) Jakie środki artystyczne zostały użyte w wierszu dla podkreślenia grozy katastrofy?
 - nagromadzenie obrazów o spotęgowanej sile wyrazu,
 - kontrasty,
 - zarysowanie przeciwieństw znaczeniowych: grzech - kara, upadek - zbawienie, piękno - brzydota
 - spotęgowanie emocjonalnego napięcia.

W *Dies Irae* pada pytanie, czy człowieka można karać za grzech, podczas gdy został on stworzony grzesznikiem.

iii. c) Faza podsumowująca

Dyskusja podsumowująca: dobitne podkreślenie elementów ekspresjonistycznych i katastroficznych w *Hymnach* Jana Kasłowicza.

e. 5. Bibliografia

J. Kopciński, *Przeszłość to dziś*, Stentor, Warszawa 2005.

f. 6. Załączniki

i. Zadanie domowe

Przeczytaj z podręcznika *Hymn Świętego Franciszka z Asyżu* Jana Kasłowicza.

g. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

h. 8. Uwagi do scenariusza

Jest to druga lekcja z cyklu trzech zajęć poświęconych analizie twórczości Jana Kasłowicza – przeznaczona dla klasy trzeciej liceum.